

Izvestje

19 • 2022

RAZISKOVALNE POSTAJE ZRC SAZUV NOVI GORICI

KAZALO VSEBINE

Uvodnik (Katja Mihurko Poniž)	1
VOJKO PAVLIN	
Oporoka Magdalene Godnič iz Štanjela in družina Kobenzl.	3
ROBERT DEVETAK	
»Mati revežev«: drobci iz javnega delovanja Angioline Ritter von Záhony	8
BRANKO MARUŠIČ	
Dijak Štefan Lapajne o oblačilnih navadah idrijskih deklet in idrijskem govoru (1873)	13
DANILO ZULJAN KUMAR	
Ivana, torka in štrija v terskem bajeslovnem izročilu	18
PETRA TESTEN KOREN	
Goriške perice pred prvo svetovno vojno	24
PETRA KOLENC	
Fragmenti o uršulinkah na Goriškem: med izobraževanjem deklet in posedovanjem kolonske zemlje na Blančah	30
NEVA MAKUC	
Drobci iz novogoriške predzgodbe: goriško pokopališče na Grčni med ustno tradicijo in korespondenco dr. Henrika Tume	36
BARBARA ŠATEJ	
Kratke biografije izbranih goriških Slovenk iz naše polpretekle zgodovine	43
KATJA MIHURKO PONIŽ	
Pisma Primork v elektronski zbirki PISMA	48
KATARINA ŠRIMPF VENDRAMIN	
Ženska kot objekt mode – oblačilna kultura Brik iz zapiskov Orlove terenske ekipe	53
ŠPELA LEDINEK LOZEJ	
Kuhinja – ženski prostor? Predstave o kuhinji in kuhinjske prakse v 20. stoletju v Vipavski dolini	60
JASNA FAKIN BAJEC	
Pogled starejših Novogoričank na nesovno kulturno dediščino Nove Gorice	64
POROČILO O DELU sodelavk in sodelavcev ZRC SAZU, Raziskovalne postaje v Novi Gorici od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022	76

Fotografija na naslovnici: Branjevki odhajata iz Gorice, julij 1916 (št. foto 28623, hrani Goriški Muzej).

©2022, Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica

OJS: <https://ojs.zrc-sazu.si/izvestje>

Izvršna urednica: dr. Petra Kolenc

Uredniški odbor: doc. dr. Jasna Fakin Bajec, dr. Petra Kolenc,
doc. dr. Špela Ledinek Lozej, dr. Neva Makuc,
prof. dr. Branko Marušič, dr. Katarina Šrimpf Vendramin,
dr. Petra Testen Koren, doc. dr. Danila Zuljan Kumar

Jezikovni pregled: Anja Mugerli

Oblikovna zasnova in prelom: Darko Turk

Izdajatelj: Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica

Založnik: Založba ZRC, ZRC SAZU

Tisk: Birografika Bori

Naklada: 500 izvodov

Naslov uredništva:

Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica,
Delpinova ulica 12, 5000 Nova Gorica
Tel.: 05 335 73 26

Naročila: Založba ZRC, ZRC SAZU, Novi trg 2,
p. p. 306, 1001 Ljubljana

»Mati revežev«: drobci iz javnega delovanja Angioline Ritter von Záhony

ROBERT DEVETAK | Inštitut za narodnostna vprašanja

Univerza v Novi Gorici, Fakulteta za humanistiko

✉ robert.devetak@inv.si

Izveček: Prispevek na kratko predstavlja eno od osrednjih protagonistk goriške dobrotelne v obdobju pred prvo svetovno vojno – Angiolino Ritter von Záhony. Tržačanka, ki se je v Gorico preselila po poroki s članom pomembne nemške goriške družine Ritter von Záhony, v sredini 19. stoletja, se je hitro vključila v lokalno javno življenje, poseben vtis pa je pustila na polju karitativnosti – tako v okviru dobrotelnih društev, kot tudi s samostojnim angažiranjem.

Ključne besede: Angiolina Ritter von Záhony, dobrotelnost, dobrotelna društva, Gorica, Goriška in Gradiška

»Madre dei poveri«: frammenti dell'attività pubblica di Angiolina Ritter von Záhony

Riassunto: Il contributo presenta brevemente una delle protagoniste centrali della carità goriziana nel periodo antecedente la Prima guerra mondiale: Angiolina Ritter von Záhony. Di origine triestina, si trasferì a Gorizia dopo aver sposato un membro dell'importante famiglia goriziana di lingua tedesca Ritter von Záhony. A metà Ottocento si impegnò immediatamente nella vita pubblica locale, lasciando un'impronta indelebile nell'ambito della carità, tanto nelle società di beneficenza quanto attraverso iniziative autonome.

Parole chiave: Angiolina Ritter von Záhony, beneficenza, associazioni di beneficenza, Gorizia, Contea di Gorizia e Gradisca

Uvod

Goriška in Gradiška je v obdobju Avstro-Ogrske veljala za slabše gospodarsko razvito območje zahodne polovice države (Cislajtanije). Deželo so pretresala številna krizna obdobja v gospodarstvu, kar je negativno vplivalo na socialni položaj tako podeželskega kot tudi urbanega prebivalstva (Devetak 2019a: 281–299). Državne, deželne in lokalne institucije se same velikokrat niso uspele učinkovito soočiti s posledicami izrednih dogodkov, zaradi česar je lajšanje socialnih

tegor pogosto slonelo na zasebnih iniciativah, kjer so največ dela opravila predvsem dobrotelna društva. Področje dobrotelnosti je imelo v obravnavanem obdobju posebnost v spolni strukturi in angažmaju. Šlo je za eno glavnih možnosti, ki so jih ženske, predvsem tiste iz višjih družbenih razredov, imele za vstop v javni prostor na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Takratna družba je karitativno dejavnost dojemala kot podaljšano delovanje skrbstva za družino oziroma javno materinstvo (Dudeková 2017: 156). Po

Portret Angioline Ritter von Záhony (Adolf Henning, olje na platnu, 1858). Original hrani Fundacija Palazzo Coronini Cronberg, Gorica.

takratnih nazorih so bile ženske kot matere naravno usposobljene za tovrstno delo (Selišnik, Cergol 2016: 239). Njihov karakter je družba povezovala in definirala s sočutjem, čustvenostjo, samožrtvovanjem in ljubeznijo do bližnjega. Te socialno konstruirane značilnosti so ženskam dajale le malo možnosti za uveljavitev v javnosti in širši družbi (Frohman 2008: 117). Dobrodelnost je bila ena izmed njih in ženske so jo dodobra izkoristile ter tako postale »aktivne državljanke« (Porter 2002: 26). Poleg tega je dejavnost omogočala združevanje v različnih združbah, odborih in društvih. To je bilo značilno tako za širše evropsko okolje kot tudi za Goriško in Gradiško, kjer se je v drugi polovici 19. stoletja pojavilo več dobrodelnih društev in iniciativ, ki so jih organizirale ženske (Devetak 2019b: 70–79). Ena od žensk, ki se ji je na Goriškem uspelo izraziteje uveljaviti na polju dobrodelnosti je bila Angiolina von Záhony, ki je dejavnost povezala s svojim družbenim statusom in ga razširila tudi na

politično aktivnost. V prispevku bo na kratko predstavljeno njeno življenje in javno delovanje.

Družinsko ozadje in prihod v Gorico

Angiolina je bila rojena 18. oktobra 1825 v pomembni trgovski družini Sartorio, ki se je v Trst preselila iz Sanrema leta 1775 (Spletni vir 1). Bila je tretji otrok Giovannija Guglielma Sartoria in Anne Gobbi. Gorica je postala njen dom po poroki s Heinrichom Ritterjem von Záhonyjem, članom ene najpomembnejših goriških družin, aprila 1846. Poročni obred na posestvu Montebello v Trstu je izvedel njen oče, ker lokalni duhovnik ni želel poročiti para, zaradi protestantske vere ženinina (Spletni vir 2). Nemška družina Ritter von Záhony, ki je izhajala iz Frankfurta na Majni in se je na Goriško in Gradiško preselila leta 1819, je bila znana predvsem po vzpostavitvi industrije v deželi. Po prihodu je najprej postavila rafinerijo kolonialnega sladkorja, čemur je v sredini 19. stoletja sledila izgradnja hidravličnega mlina in predilnice bombaža ter svilenih odpadkov v Stračicah pri Gorici. Šlo je za največji industrijski objekt v deželi, ki je zaposloval več kot 2000 delavcev (Marušič 2014: 64–67). Poleg ustanavljanja novih gospodarskih objektov, je družina financirala tudi železniško povezavo s Trstom in Vidmom, ki je bila zgrajena leta 1860 (Marušič 2008: 265). S svojim delovanjem in projekti so si njeni člani pridobili pomembno mesto v goriški družbi, gospodarstvu in politiki (Ritter-Záhony 1915).

Angiolina Ritter se je hitro vključila v mestno javno življenje in spletla močne povezave z mestno in plemiško elito. Njeno delovanje, vlogo in široko poznavanje družbenih razmer je leta 1888 bralcem predstavil tudi slovenski časopis *Soča*. Neznani dopisnik jo je označil za eno najpomembnejših goriških žensk in posebej izpostavil: »Radi plemenitega mišljenja in neomejene radodarnosti zbira se v prostorih baronice Angeline Ritter veliko

Goriška ulica Via Angiolina (foto: R. Devetak).

števílo odlične goriške gospode, katera ve pripovedovati o dobrotljivosti in prijaznosti visoke gospe. Vsled svoje zveze z visokimi krogi po krvi in svakovščini deli dobrote na vse strani ne le v gotovem denaru, ampak tudi z uplívno besedo, s katero doseže, da se izpolni marsikatera želja, ki bi sicer ostala vedno neizpolnena. Naravno je, da vsled tega je v njeni palači skoro vedno gorka kljuka, za katero prijemajo razni prosilci. Kdor želi za se ali za druge kako podporo, priznanje, imenovanje, dovoljenje, in kakor se imenujejo vse te reči v človeškem življenji, upa da pot k baronici Angelini mu ne more škodovati. [...] Posebno v osebnih in volilnih zadevah veljala je vedno kot orakel, kateri so prašali za navod, svet ali pomoč najvišje glave goriške. Kdor se je njej priporočil ter poslušal njen glas in izpolnoval njene migljeje, ni se kesal. V volilnih zadevah v mestno starešinstvo goriško dajala je včasih avtentične odgovore ter osmešila marsikoga, ki je mislil, da zna (Soča, 2. 11. 1888, št. 44).«

Njeno ime je povezano tudi z občinsko zgradbo v Gorici. Leta 1908 je goriški občini podarila družinsko palačo, prej v lasti

plemiške družine Attemsov Svetokriških, v vrednosti 330.000 kron. Danes v stavbi domuje goriška občinska uprava (Gallarotti 1993: 52). Poleg političnih povezav in sodelovanja z vidnimi goriškimi italijanskimi in nemškimi političnimi predstavniki, je Angiolina Ritter glavno sled pustila na področju človekoljubne dejavnosti.

Dobrodelno delovanje

Da gre za izjemno človekoljubno osebnost je izpostavil že omenjeni članek v Soči: »Ta gospa se odlikuje po svoji veliki milosrčnosti in radodarnosti, s katero hoče priklicati blagoslov božji na svojo rodovino. Kjer se začne v Gorici kako dobrodelno podjetje, je ta plemenita gospa gotovo poleg; za zavetišče sv. Jožefa v št. Roku darovala je mnogo tisočakov in se ni strašila dela, ko jej je bilo ponujeno pokroviteljstvo in vodstvo tega zavoda, temveč je srčno in požrtvovalno vzela na se ves trud, ki je združen s takim odgovornosti polnim poslom (Soča, 2. 11. 1888, št. 44).« Angiolino Ritter lahko najdemo v obeh osrednjih dobrodelnih društvih in pri glavnih

dobrodelnih dogodkih tekom večine druge polovice 19. in začetka 20. stoletja. Že v 70. letih 19. stoletja se je zanjo uveljavil naziv »mati revežev« (L'Isonzo, 22. 12. 1875, št. 102). V tem obdobju se je najprej vključila v Gospejno društvo društvo v podporo revežem (*Associazione delle Signore Goriziane a sollievo dei poveri/Görzer Frauenverein zur Unterstützung der Armen*), v katerem je delovala vse do smrti leta 1910. Društvo je združevalo več kot sto oseb, predvsem vidnih javnih osebnosti, med katerimi so izrazito prevladovalе ženske članice. Delovanje je bilo usmerjeno v več smeri in je okvirno obsegalo pripravo dobrodelnih sejmov (bazarjev), organizacijo javne kuhinje in javnih dogodkov, na katerih je članstvo, skupaj s podporo oblasti ter širše javnosti zbiralo sredstva in opozarjalo na tegobe revnega prebivalstva (Devetak 2022: 90–125). Angiolina Ritter je bila med bolj aktivnimi članicami in je več desetletij delovala kot odbornica društva. Poleg administrativnega dela je pomagala tudi s pogostimi in bogatimi donacijami, aktivnim delovanjem pri javnih pobudah, organiziranju dogodkov in pri spodbujanju sorodstva ter drugih goriških plemiških družin, da so se odzvali na pozive k darovanju. Bila je tudi med ustanoviteljicami društva Karitas (*Caritas*), ki je nastalo leta 1876 na pobudo družine Ritter von Záhony. Društvo si je za glavni namen zadalo skrb za revno prebivalstvo Gorice z iskanjem primerne zaposlitve zanje, materialno pomočjo z delitvijo oblačil in drugih uporabnih predmetov, predvsem ženskam (ASGO, *Capitanatto distrettuale di Gorizia*, b. 15, f. 117, d. 13.663). V društvu je več deset let opravljala funkcijo odbornice. Obema društvoma je darovala na tisoče kron, oblačila, hrano in druge uporabne predmete (L'Isonzo, 22. 12. 1879, št. 281).

Tako sama kot njena družina so se angažirali tudi izven dobrodelnih društev. Ob različnih priložnostih so darovali visoke zneske za socialno ogrožene v Gorici in deželi. Med

drugim najdemo člane in članice družine med glavnimi podporniki goriške mestne sirotišnice (*Alcuni* 1903: 50). Dobrodelne dogodke je Angiolina Ritter prirejala tudi v lastni režiji. Na enem izmed njih, leta 1881, je zbrala sredstva za pomoč 80 revežem (*L'Eco del Litorale*, 22. 12. 1881, št. 102). Revne družine so se tudi same neposredno obračale nanjo in obiskovale njen dom, kjer so jim poskušali pomagati (*Corriere di Gorizia*, 11. 12. 1888, št. 148). Leta 1883 je bil na njeno pobudo in prizadevanja v Gorici ustanovljen azil *San Giuseppe* (Sv. Jožef), v katerem so vzgajali sirote in revne deklice ter skrbeli zanje. V njegovo delovanje je investirala velike finančne zneske (Gallarotti 1993: 52). Njena prizadevanja je prepoznala tudi državna oblast. Cesar Franc Jožef jo je ob obisku Gorice, novembra 1900, odlikoval z redom Elizabete drugega razreda. Šlo je za odlikovanje, namenjeno izključno ženskam, ne glede na socialni status, za izredne dosežke na cerkvenem in karitativnem področju (Spletni vir 3). Še pred državno oblastjo, se ji je poklonila tudi goriška občina, s poimenovanjem ene od mestnih ulic po njej (*Via Angiolina*), ki se nahaja v zahodnem delu mesta. Ulica je ime dobila že leta 1895, Antonella Gallarotti pa v svojem zapisu izpostavlja dve posebnosti. Prva je ta, da so ulico poimenovali po še živeči osebi, kot druga pa, da je bilo za poimenovanje uporabili le ime in ne tudi priimka, kar nakazuje na splošno prepoznavnost dobrodelnice ter njeno vlogo v goriški družbi (Gallarotti 1993: 52).

Angiolina Ritter je umrla 23. julija 1910, v starosti 84 let. Deželno časopisje je ob smrti pozitivno ovrednotilo njeno javno delovanje in poudarilo človekoljubnost, ki ga je desetletja izkazovala goriškim nižjem družbenim slojem (*Gorica*, 23. 7. 1910, št. 58).

Sklep

Angiolina Ritter se je uveljavila kot osrednja ženska figura v goriškem javnem

prostoru na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Njeno samostojno in društveno dobrodelno delovanje je pozitivno vplivalo na razvoj dejavnosti v deželi, hkrati pa je močno pripomoglo k lajšanju vsakodnevnih tegob socialno šibkejšega mestnega prebivalstva. Svojo vlogo in družbeno moč je uporabila za več desetletna prizadevanja na področju socialnega dela ter s tem pridobila spoštovanje ter ugled tako pri oblastnih strukturah, različnih družbenih skupinah in v širši javnosti.

VIRI IN LITERATURA

Arhivski viri:

ASGO, *Capitanatto distrettuale di Gorizia*, b. 15, f. 117, d. 13.663

Časopisni viri:

Corriere di Gorizia 1888
Gorica 1910
L'Eco del Litorale 1881
L'Isonzo 1875, 1879
Soča 1888

Objavljen vir:

Alcuni cenni storici intorno al Civico istituto per fanciulli abbandonati in Gorizia dall'epoca della sua fondazione fino al presente. Gorizia: Paternolli, 1903.

Literatura:

Devetak, R. 2019a: Gospodarska kriza na Goriškem in Gradiškem v letu 1879 ter ukrepi oblasti in dobrodelnih institucij za njeno reševanje. V: Kolenc, P. et al (ur.) *Marušičev zbornik: zgodovinskega znanstvenega dela: prof. dr. Branku Marušiču ob 80-letnici*. Ljubljana: Založba ZRC, 2019, 281–299.

Devetak, R. 2019b: *Vstop žensk v javni prostor in vloga društev na Goriškem in Gradiškem 1867–1918: doktorska disertacija*. Ljubljana: [R. Devetak].

Devetak, R. 2022: Žensko dobrodelno delovanje v 19. stoletju: primer goriškega Gospejnega društva za podporo revežem. *Res novae: revija za celovito znanost* 7, št. 1, 90–125.

Dudeková, G. 2017: *Municipal Social Welfare in Bratislava during the 19th and Early 20th Centuries: Examples and Modernisation Trends*. V: Fejtová, O et al (ur.) *Poverty, Charity and Social Welfare in Central Europe in the 19th and 20th Centuries*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 143–162.

Frohman, L. 2008: *Poor Relief and Welfare in Germany from the Reformation to World War I*. Cambridge: Cambridge University Press.

Gallarotti, A. 1993: *Donne per Gorizia*. Monfalcone: Edizioni della Laguna, cop..

Marušič, B. 2015: Poskus orisa industrije na Goriškem pred in po prvi svetovni vojni. V: Miklavčič Brezigar, I. (ur.) *Industrijska dediščina na Goriškem – prispevki in pričevanja: [Meblo, MIP, Tekstina, SIA, Salonit, Lipa, Remiza – in še mnogo drugih]: katalog razstave*. Nova Gorica: Goriški muzej, 2015, 7–12.

Marušič, B. 2008: Železnice na Goriškem (1860–1918). *Acta Histriae* 16, št. 3, 261–276.

Porter, D. 2002: *Health Care and the Construction of Citizenship in Civil Societies in the Era of the Enlightenment and Industrialisation*. V: Grell O. P. et al (ur.), *Health Care and Poor Relief in 18th and 19th Century Northern Europe* (ur.). Aldershot: Ashgate Publishing Company, 15–31.

Ritter-Záhony, E. 1915: *Chronik und Stammbaum der im Jahre 1829 in Österreich mit dem Prädikat »von Záhony« geadelten Familie Ritter aus Frankfurt a. M.*. Brünn: Rohrer.

Selišnik, I.; Cergol Paradiž, A. 2016: Delovanje žensk od karitativnosti do socialnega dela: zgodovinski pregled razvoja dobrodelnosti in začetki idej socialnega dela v letih 1850–1941 na Slovenskem. *Socialno delo* 55, št. 5/6, 239–251.

Spletni viri:

Spletni vir 1: <https://www.movio.beniculturali.it/pmfvg/viverelottocentoatrieste/it/43/l-a-famiglia-sartorio> (dostop: 11. 8. 2022).

Spletni vir 2: https://ricerca.gelocal.it/ilpiccolo/archivio/ilpiccolo/2012/08/13/NZ_30_01.html (dostop: 11. 8. 2022).

Spletni vir 3: <https://archivodistatogorizia.cultura.gov.it/donna-generosa/> (dostop 12. 8. 2022).

Sodelavke in sodelavca ZRC SAZU, Raziskovalne postaje Nova Gorica:

znanstvene sodelavke in sodelavec:

doc. dr. Jasna Fakin Bajec – Inštitut za kulturne in spominske študije (tel. 05 335 73 25), vodja RP NG

doc. dr. Špela Ledinek Lozej – Inštitut za slovensko narodopisje (tel. 05 335 73 22)

doc. dr. Danila Zuljan Kumar – Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša (tel. 05 335 73 21),

dr. Neva Makuc – Zgodovinski inštitut Milka Kosa (tel. 05 335 73 24)

dr. Vojko Pavlin – Zgodovinski inštitut Milka Kosa

dr. Katarina Šrimepf Vendramin – Inštitut za slovensko narodopisje (tel. 05 335 73 20)

dr. Petra Testen Koren – Inštitut za kulturno zgodovino (tel. 05 335 73 23)

višja strokovna sodelavka:

dr. Petra Kolenc – Zgodovinski inštitut Milka Kosa (tel. 05 335 73 26)

prof. dr. Branko Marušič, znanstveni svetnik v pokojju

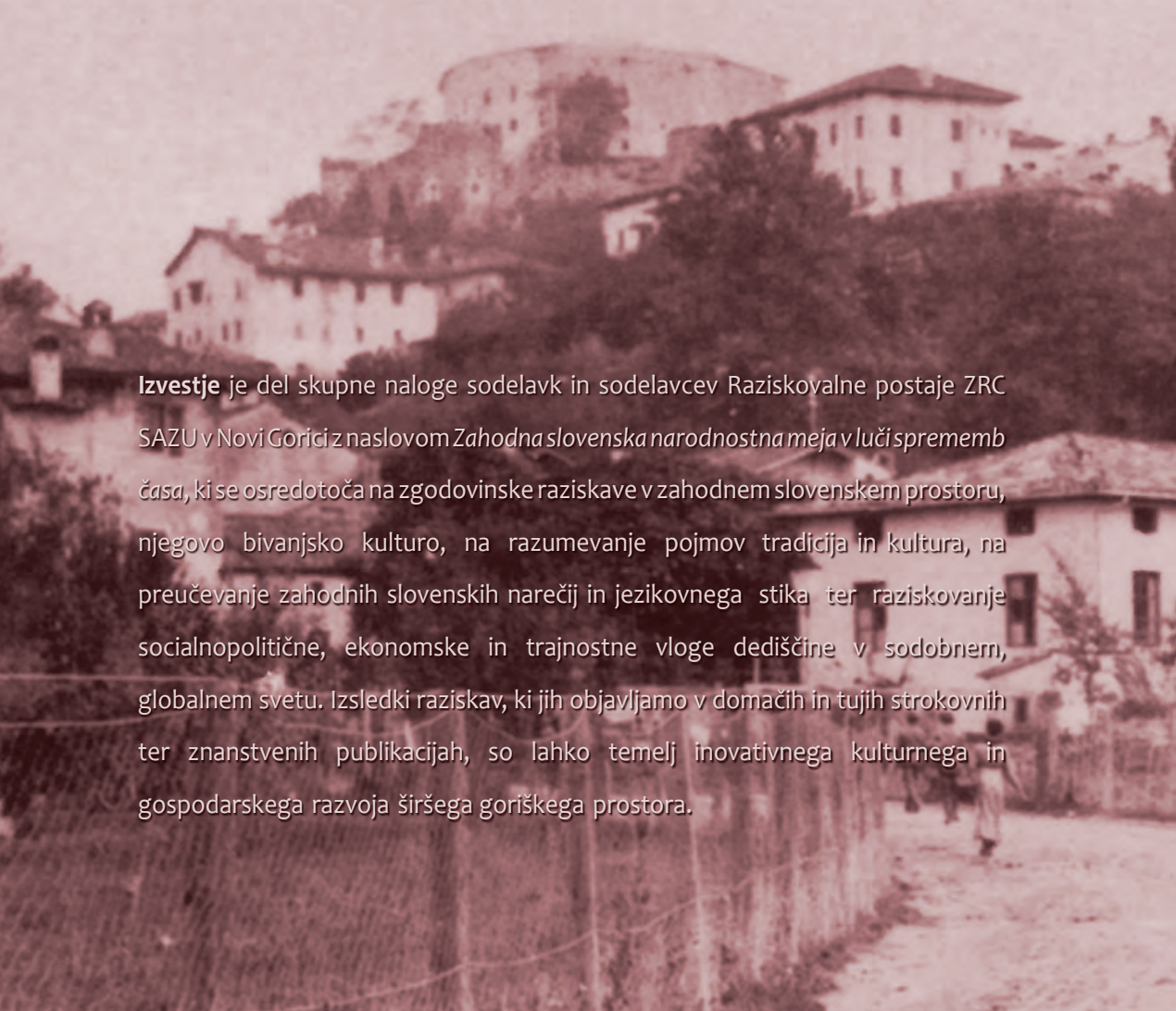
Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica z arhivom in knjižnico dr. Henrika Tume:

Delpinova 12, 5000 Nova Gorica, tel.: 05 335 73 26

Spletna stran: <http://rpng.zrc-sazu.si>

Izvestje je del projekta Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa, ki ga sofinancira Mestna občina Nova Gorica.

Izvestje je del skupne naloge sodelavk in sodelavcev Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici z naslovom *Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa*, ki se osredotoča na zgodovinske raziskave v zahodnem slovenskem prostoru, njegovo bivanjsko kulturo, na razumevanje pojmov tradicija in kultura, na preučevanje zahodnih slovenskih narečij in jezikovnega stika ter raziskovanje socialnopolitične, ekonomske in trajnostne vloge dediščine v sodobnem, globalnem svetu. Izsledki raziskav, ki jih objavljamo v domačih in tujih strokovnih ter znanstvenih publikacijah, so lahko temelj inovativnega kulturnega in gospodarskega razvoja širšega goriškega prostora.

ZRC SAZU
Založba

VSEBINA • Uvodnik (Katja Mihurko Poniž) • **VOJKO PAVLIN** Oporoka Magdalene Godnič iz Štanjela in družina Kobenzl • **ROBERT DEVETAK** »Mati revežev«: drobci iz javnega delovanja Angjoline Ritter von Záhony • **BRANKO MARUŠIČ** Dijak Štefan Lapajne o oblačilnih navadah idrijskih deklet in idrijskem govoru (1873) • **DANILO ZULJAN KUMAR** Ivana, torka in štrija v terskem bajeslovnem izročilu • **PETRA TESTEN KOREN** Goriške perice pred prvo svetovno vojno • **PETRA KOLENC** Fragmenti o uršulinkah na Goriškem: med izobraževanjem deklet in posedovanjem kolonske zemlje na Blančah • **NEVA MAKUC** Drobci iz novogoriške predzgodbe: goriško pokopališče na Grčni med ustno tradicijo in korespondenco dr. Henrika Tume • **BARBARA ŠATEJ** Kratke biografije izbranih goriških Slovenk iz naše polpretekle zgodovine • **KATJA MIHURKO PONIŽ** Pisma Primork v elektronski zbirki PISMA • **KATARINA ŠRIMPF VENDRAMIN** Ženska kot objekt mode – oblačilna kultura Brik iz zapiskov Orlove terenske ekipe • **ŠPELA LEDINEK LOZEJ** Kuhinja – ženski prostor? Predstave o kuhinji in kuhinjske prakse v 20. stoletju v Vipavski dolini • **JASNA FAKIN BAJEC** Pogled starejših Novogoričank na nesnovno kulturno dediščino Nove Gorice • **Poročilo o delu sodelavk in sodelavcev ZRC SAZU**, Raziskovalne postaje v Novi Gorici od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022